

Drasieis žingsniais

i Prieki

Gabija Juozapavičiūtė

PLJ SAJUNGOS PIRMININKĖS ŽODIS

Žinote ar ne, kad IV PLJ kongrese dalyvauja jaunimas net iš 14 skirtingų kraštų ir iš keturių kontinentų — Australijos, Šiaurės Amerikos, Pietų Amerikos ir Europos!

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybai ir, tikslu, kongreso ruošos komitetams yra džiugu matyti tokius didelius skaičius jaunimo, kuris nepaisė didelių atstumų ir išlaidų ir parodė tikrą susidomėjimą šiuo jaunimo gyvenime svarbiu įvykiu. Daug kas taip ir skaičiuoja savo amžių: vykstu į IV Jaunimo Kongresą, nes žinau, kad jau man amžius neeis dalyvauti V-jame ir atvirksčiai — vyksiu į penktąjį, nes po to dar galėsiu vykti ir į šeštąjį kongresą!

Taigi, iš šitokių pasisakymų matome, kad jaunimo Kongresai veda mūsų mintis ateitin, lyg švyturiai jaunimo gyvenimo kelyje, kurie nurodo, kur mes einam ir kur turėtumėm ateityje eiti pasiekti visų diskusijų, visų planavimų, kuriems suteikiama proga per Kongresus.

Džiaugiamės, kad šiame kongrese dalyvauja jaunimas net iš 14 kraštų, prisimename dar vieną kraštą — tą, kuriam mes visi priklausome savo kilmės šaknimis — LIETUVĄ. Šis kongresas ypatingai savo stovyklina programa kreipia dėmesį į Lietuvą ir jos dabartinę būklę ir prėmena mums, kaip smagu būtų turėti mūsų tarpe mūsų bendraamžius iš ten.

Deja, tas faktas, kad tai nėra įmanoma, kad jie su mumis negali dalyvauti, mums priveda prie rimto susimąstymo savo kultūrinės veiklos laisvę, religinių pažiūrų pasireiškimo galimybes. Tuo pačiu tai pasidaro mūsų pareiga atlikti už savo brolius ir seses Lietuvoje tai, ko jie patys už save negali atlikti, nes esame visi vienos tautos vaikai!

Reikėjo pastangų šį kongresą ruošiant, jį organizuojant, keliant jam lėšas. Užtai visi esame dėkingi Pasaulio Lietuvių Bendruomenei ir visai lietuvių visuomenei už didžiulį trūšą sukeliantį lėšas, kurios įgalino suteikti pašalpų kraštų atstovams, kad jie galėtų dalyvauti.

Jauskime atsakomybę prieš savo vyresnius brolius ir seses Lietuvoje bei prieš visą Jaunimą, kuris kongrese negalėjo dalyvauti kai kibišime į darbą! Jų visų dėmesys bus atkreiptas į mus. Mes ir vėl turime visų, kurie deda į mus savo viltis, neapvilti, bet juos pradžiuginti, žengiant naujais ir drasieis žingsniais į priekį!

Džiugu taip pat matyti kaip jaunimas, kuris gyvena visiškai skirtinguose kraštuose, veikia skirtingomis sąlygomis, jungiasi kartu tikrai pasaulinio masto vienon lietuvių bendruomenėn. Bendruomenė — tai tas vienetas, kuris mus atbija nuo mūsų gyvenamojo krašto aplinkos. Jungiamės, nes esame lietuviai. Kiekvienas jauskime atsakomybę sukurti ateitį tokią, kokią mes norime matyti. Dabartis priklauso mums o ateitis — nuo mūsų!

Linkiu šiame kongrese susidraugauti, linksintis ir su pasididžiavimu atstovauti savo krašto lietuvių jaunimui. Be to, linkiu, kad šis kongresas ilgai liktų visų jame dalyvaujančiųjų atmintyje, kaip neišdildomas, turtingas ir naudingas mūsų jaunatvės išgyvenimas!

DRAUGYSTĖS AUDINYS

Ramutė Ulbaitė

— Laikraščio Redaktorės žodis —

Esame skirtingi asmenys, suvaziavę iš įvairių pasaulio kraštų. Atsivežėme su savimi gyvenamojo krašto įtaką, jo papročius ir kalbą. Bet mus riša viena gija — LIETUVYBĖ! Dėl jos mes ir suvaziavome į šią stovyklą.

Audinys yra audžiamas iš spalvotų siūlų ir įvairių raštų. Stovykloje MES esame tie siūlai, kurie savo skirtingomis spalvomis, įvairiais apmatais, kūrybinėmis idėjomis pradėsime austi mūsų marguosis lietuviškus raštus.

Derindami spalvas ir kartu siekdami mūsų stovyklos tikslo, pažinkime vienas kitą ir įpinkime į mūsų stovyklos audinį bendrą darbą ir draugystę.

KALBAME LIETUVIŠKAI

— IS IV PLJ KONGRESO NUOTAIKŲ —

Kaip Lietuvoje žemaičiai, aukštaičiai ar dūkai kalba lietuviškai, taip ir mes kongrese turime įvairių tarmių. Mūsų tarpe galima rasti nuo ne taip seniai atvykusių (kai kas tik prieš keletą mėnesių) iki žmonių iš trečiosios kartos išeivijoj. Kaip gyvendami tarp žemaičių pradėdami žemaičiuoti, taip ir ilgiau gyvendami svietimame krašte pajuntame to krašto įtaką.

Kai kurių kraštų jaunimas kalba labai melodingai, pvz., iš Kolumbijos. Kai kurių priebalsės dar minkštesnės kaip „l“ ir „m“. Atvykę iš Amerikos ir Kanados, kiekiau taria garsus „t“, „k“, „d“. Jų balsės „e“ ir „a“ pailgėja, o brazilams nėra didelio skirtumo tarp ilgųjų ir trumpųjų „ū“, „u“ ar „y“ ir „i“.

Įtaką jaučiama ne tik sakinio melodijoje. Je bet ir žodyne ir sakinių sudėtyje — sintaksėje. Dažnai sakoma „darė pranešimą“, „atliko kelionę“, vietoje „pranešė“, „keliaavo“.

Gal būtų daug kas pastebėjo, kad kongreso stovykloje kalbama lietuviškai ir su tais draugais, su kuriais namuose dažniau kalbama gyvenamojo krašto kalba. Dr. Rimantas Petrauskas, išnagrinėjęs IV PLJK studijinę anketa, nustatė, kad tik 3% lietuvių jaunimo kalba su lietuvišiais draugais vien vietine kalba.

Daug įtakos turi ir kraštų sąlygos, pažiūros, tradicijos, papročiai, bet tai jau kita tema.

Mūsų Kaliniai

(IS LKB Kronikos Nr. 37)

Čistopolis. Lietuviškosios Helsinkio grupės narys Viktoras PETKUS iš Vladimiro kalėjimo perkeltas į Čistopolio kalėjimą. Vladimiro kalėjimas, ruošiantis 1980 m. Olimpijadai, buvo panaikintas ir perkeltas į sunkiai pasiekiamą Čistopolį. Dabartinis Viktoro PETKAUS adresas: 422950 Tatarskaja ASSR, Čistopol, Uė 148 st. 4.

Uljanovskas. 1979 m. sausio 20 d. Ona PRANSKŪNAITĖ baigė atlikti bausmę už „LKB KRONIKOS“ dauginimą bei platinimą ir išleista į laisvę. Tą pačią dieną vakare lėktuvu ji sugrįžo į Kauną. Kau-niečiai PRANSKŪNAITĖ aerodrome sutiko su gėlėmis; keliose vietose buvo suorganizuoti iškilmingi sutikimai. Ona PRANSKŪNAITĖ sugrįžo išvargusi, bet su labai gera nuotaika.

Potma.

Rašo Tautos kankinys P. PAULAITIS: Aš vis iriuosi pirmyn. Jau peržengiau 32 metus, beliko dar trys su priedu. Aš namu žvilgsniu žiūriu į ateitį, kuri bus gera, jeigu ir ne man, bet mano Tėvynei, mano tėvynainiams tai tikrai. Tačiau visuomet ir visur — Fiat voluntas Tua! Man belieka visiems tėvynainiams padėkoti ir dar karščiau Jus visus pamilti ir aukotis už bendrą ir teisėtą visų laisvės reikalą. Kiekvienas iš už spygliuotų vielų mane pasiekia gerų brolių ir Sesių nuostabi žodis, man lyb balzamas: užtemdo visus trūkumus, sušvelnina kiekvieno dyglio, kurių čia taip gausu, sukelia skausmą ir, rodos, kai esi lydimas mylimų širdžių, ne taip žiaurus tas okupacijos jungas, kurį metų metais tenka vilkti šalia gyvenimo. Eit kaip padėkoti toms mylimoms širdims, kurios mane prisimeina, kurios man nors reikčiausias parašo? Juk mano galimybės — tai paukščio nukimptais sparnais...

Sveikata. Negalavimų, atrodo, niekam netrūksta. Pasikėsinių ir sveikata neišvengiu, ypač žiemos metu. Tai visokie gripai, artritai, reumatizmai ir panašūs negalavimai. Bet kol kas tai nereikšmingos smulkmenos, ir kurias neverta per daug kreipti dėmesio: užėina, praeina ir viskas savo vietoje. O galvoti ir rūpintis yra apie daug ką svarbesnio. Aš nebežinau ir kaip besidžiaugti Maironių:

— Dabar ne mirties, as gyvatos prašau: Aš noriu gyventi, kariauti! Man suteikė jėgas Aukščiausias, žinau, Ne ašaroms vėdą beplauti... Už viską — Deo gratias! Ir visame kame — Fiat voluntas Tua!

Petras PAULAITIS yra viena tauriausių lietuvių asmenybių. Rusai Sacharovo vardo tribūnoje Kopenhagoje įtvirtino, kad PAULAITIS — moralinio tyrumo pavyzdys.

Kronika prašo brolius išeivijoje nuolat ir nuolat minėti ir nuolat minėti ilgamečio Tautos kankinio Petro PAULAIČIO pavarde. Reikalaus greičiau išleisti jį į laisvę!

Petro PAULAIČIO adresas: Mordovskaja ASSR, stacija Potma, p/ox Lesnoj 385/19-3.

Potma. 1978 m. spalio 20 d. Elena LAPIENIENĖ aplankė savo vyrą Vladą LAPIENĮ, tebekalintį 19-jame Mordovijos lageryje (kartu su Petru PAULAIČIU).

Prieš ir po pasimatymo LAPIENIENĖ buvo ko knuopščiausiai iškrėsta. Čekistė MAŠA išrengė ją iki nuogumo, išdraskė kasas, sukinėjo, lankstė, apžiūrėjo net kojų padus, ar ten kartais neprilipdytas koeks „antitarybinis popierėlis“. Tiesiog sunku suprasti, kad valstybė taip gali drebėti prieš tiesos žodį, užrašytą ant popieriaus skiautės. LAPIENIENĖI nebuvo leista įduoti vyrui siuntinį, nors kailius, atlieks pusę skirtos bausmės, turi teisę siuntinį gauti.

Vladas LAPIENIS rašo iš lagerio:

„Pakol pareinu po pietų iš valgyklos iki gyvenamos patalpos, kartais suvalgau net visą riekię duonos...“

Priverstinis darbas, alkis, nuolatiniai pažeminimai ir bausmės — tai sovietinių lageryų kasdienybė.

Vladas LAPIENIO teismo metu KGEI norėjo jo žmoną Elena panaudoti liudininke prieš savo vyrą, tačiau ši išpoškino, kad saugumiečiai kratos metu elgėsi grubiai ir paėmė daug religinės literatūros. Ne paisant to, teismas panaudojo LAPIENIENĖS pasakymą, kad jai niekas neklaido lankyti bažnyčią, kaip įrodymą, kad Lietuvoje esanti tikėjimo laisvė.

Tiesa, Elena LAPIENIENĖ, paprastai kulinare, tikrai niekas neklaido nueiti į bažnyčią, tačiau ji jau virš 10 metų laukia žmoniškesnio komunalinio buto ir jo negauna, nors seniai yra pirmoje eilėje, o kasmetinės komisijos pripažįsta, kad jos butas visiškai blogas.

Darbovietėje, išleidami LAPIENIENĖ ir pensiją, irgi neužmiršo, jog ji tikinti — negavo net skurdžiausios dovanelės (kitiems jos duodamos), nors visą laiką kuo sąžiningiausiai atliko savo pareigas.

Kartą LAPIENIENĖ paprašė profsąjungos pirmininkės F. STERSKAJA talonėlio kilimui nusipirkti, o ši, žinodama, kad kulinare tikinti, atšovė: „Niekada negausi“!

Septynios DIENOS

● Egipto-Izraelio taikos sutarties vykdymas ir tolimesnė santykių plėtotė eina normaliai. Po prezidento Sadato ir premjero Beginio trijų dienų konferencijos Aleksandrijoje birželio pirmoje pusėje abi šalys išreiškė neslepimą pasitenkinimą. Spalio 27 d. Izraelis grąžins Egiptui Sinajaus naftos versmes ir pirs iš Egipto naftą rinkos kainomis.

● Apie 1.000 Kambodijos pabėgėlių, kurie su kitais buvo jėga grąžinti iš Tailandu į Kambodiją, vėl perbėgo į Tailandą. Šį kartą jų nebetems atgal, nes Prancūzija ir JAV sutiko juos persikeldinti.

● Norvegija paskelbė išleisianti 3.000 Vietnamo pabėgėlių, padvigubindama savo pirmiau praneštą kvotą.

● D. Britanija ir Raudonoji Kinija buvo vienintlės 2 valstybės iš 72 susirinkusių Ženevoje, kurios be jokių atsiprašymų apkaltino Vietnamo vyriausybę, kad ji nepateisinamai brutaliai trauktu savo mažumas, o ypatingai kiniečių kilmės etninę bendruomenę, paversdami ją „tauta siubuojančiose laiveluose“ (boat people).

● Ir JAV laivynas, plaukiojįs šiuo metu pietų Azijos vandenyse, gavo įsakymą stebėti plūduriuojančius laivuose vietnamiečius pabėgėlius ir traukti juos iš vandens, kadai tai tik bus įmanoma.

LITHUANIAN WEEKLY

NATO DILEMA

Tokia antraštė „Daily Telegraph“ 16. VII. 79 laidoje patiekė žūtę apie Sovietų manevers Lietuvoje, į kuriuos Sovietų krašto apsaugos ministras pakvietė aštuonias NATO kraštų vyriausybes atsiųsti savo stebėtojus.

D. Britanija nepripažįsta Sovietų kontroles Pabaltijo valstybėse. Todėl ir svarstoma: priimti ar ne — kvietimą stebėti 25.000 kariuomenės manevers Lietuvos žemėje.

Jokie Britų diplomatai iki šiolai nėra oficialiai vizitavę Pabaltijo kraštų nuo pat Sovietų okupacijos pradžios po II pasaulinio karo, kadangi tai galėtų būti aiškinama, kaip satelitinį vyriausybę pripažinimas.

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA SPRENDŽIA

Britanijos Užs. Reik. Ministerija patvirtino, kad yra gautas kvietimas iš Sovietų Sąjungos atsiųsti stebėtojus į raudonosios armijos manevers. vykdomus Lietuvoje.

Karinis „Daily Telegraph“ korespondentas samprotauja, kad stebėtojus būtų siunčiamas Krašto apsaugos ministerijos, atseit karščiš, bet ne vyriausybės ir ne Užsienio reikalų ministerijos diplomatinis atstovas. Vienok pranešama kartu, kad britų Užsienio reik. ministerija „svarstys“ (ir nagrinės) atsiųstąjį kvietimą. Atseit, artėjama prie atsakymo: ir taip ir ne. Sakoma, kad diplomatinės kalbos žodynas yra patis turtingiausias. O anglai visados buvo patys didieji diplomatai.

LIUDYTOJŲ APKLAUSINĖJIMAS

Birželio 26 dieną Washington, DC, Subcommittee on International Organizations of the House Foreign Affairs Committee apklausinėjo liudytojus ryšium su rezolucija dėl Pabaltijo valstybių. Apklausinėjimams vadovavo pakomitečio pirmininkas Don Bonker (Wash.).

Liudytojai tame apklausinėjime buvo kongr. Robert K. Dornan (CA); Robert Barry, Assistant Secretary of State, European Affairs; dr. Kazys Bobelis, VLIKO pirmininkas ir Pasaulinės Baltų Santalkos (World Baltic Conference) pirmininkas; Gunars Meierovics, Jungtinio Amerikos Baltų Komiteto (Joint Baltic American National Committee) pirmininkas; Povl-

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd. 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-727 2470 Registered as a Newspaper at the Post Office.

Pasaulys

INFLIACIJA SOV. SĄJUNGOJE

Nors oficialiai Sovietų valdžia nenori pripažinti, infliacija palietė ir Sov. Sąjungą.

Kaip praneša „Tiesa“ (1972.VI.1), nuo š.m. liepos 1 d. Sov. Sąjungoje yra padidintos mažmeninės kainos pirmoje eilėje tokioms prekėms, kaip: brangiųjų metalų dirbiniai, kilimai, natūralūs kailiai ir kailių gaminiai. Tų prekių kainos padidintos 50%. Lengvųjų automobilių kainos pakeltos 18%, importuotų baldų — 30%, vietoje pagamintų baldų — 10%.

Restoranuose ir kavinėse vakare kainos padidintos priklausomai nuo šių imonių kategorijos — 25 — 45 procentais. Taip pat vidutiniškai 45 procentais padidintos visuomeninio maitinimo imonių pardudamo alaus kainos.

PAKRATYTA JAV VYRIAUSYBĖ

Prezidentas pertvarkė savo ministrų kabinetą. Šiaip jau, — įprastas politinis įvykis daugelio valstybių gyvenime. Bet šį kartą žiūrėta į tai, kaip į kažkokią konvulsiją Amerikos prezidentiniame režime.

Nuo SALT II sutarties pasirašymo prez. Carterį spaudžia nesėkmės. Po kelių dienų JAV detektoriai susekė, kad Sovietai detonavo didesnio kalibro atominę bombą požemiuose, negu sutartis leido.

Prezidentas kažkaip džiaugsmingai pasirašė tą sutartį, nors daugelis joje nemažai jokių priemonių tikrinti, ar antroji šalis vykdytų sutartį.

O čia dar benzino ir žibalo dirbtinai susidariusi krizė JAV.ėse, delsiart ir atidedant bet kokius problemas sprendimus.

Prezidentas ketino pasakyti kalbą tiesiai į tautą. Valandas prieš šią kalbą, toji kalba atšaukta, o prezidentas išvyko ir „išnyko“ į kalnus.

Tik po 10 dienų vėl pasirodė, pasakė žadėtąjį žodį, žmonės lyg pradėjo aprimti. Po poros dienų trenkė žinia: prez. Carteris pasakytes „štabo viršininką“ (naujas Nixo. no Haldermanas“), tas pareikalavęs viso kabineto atsistatydinti. Ir štai... per dvi dienas „priimti“ jau bent 5 kabineto narių atsistatydinimai.

Pačioje Amerikoje pastigirdo dar negirdėti komentarai Carterio atžvilgiu — klaidžiojantieji (erratic) nuosprendžiai — nervinis sutrikimas — prezidentas reikalingas poilsio ir pan. Įvykių eiga vėta įdėmiai stebėti bent kurį laiką.

DAR VIENAS MILŽINAS SUJUDO

Indija, prieš maždaug du metus išbrido. si iš buv. premjerės Indiros Ghandi sudarytos krizės, nelauktai pakliuvo į naują, dar nepasibaigusią. Tada išrinktas premjeru Morarji Desai, gana ramus ir nesavanaudiškas politikas, net populiarius žmogus pačio Indijoje.

Kai kurie politiniai žingsniai ir vidaus partinė nesantaika tarp jo vice-premjery po truputį vis smarkiau įsisiūbavo, iki nepasitikėjimo klausimas liko iškeltas parlamento žemuosiuose rūmuose.

Nors būta užtikrinimų, kad premjerui Desai parlamentas nebūtų išreiškęs nepasitikėjimo, bet Desai nutarė atsistatydinti ir pasitraukti iš gincio sukurių, o nekavoti dėl savo padėties.

Gal tai labiau atitinka indų filosofinę tradiciją, bet teks dėmiai stebėti, kuria kryptimi pasuks krizės sprendimai. Indija yra jautrioje kryžkelėje.

DBLS Revizijos komisijos nariui ir „Europos Lietuvio“ administracijos bendradarbiui

PRANUI DUOBAI

mirus, giliai užjaučiame jo dukteris
Živilę Matukienę ir Romą Foord, ir jų šeimas bei artimuosius

DBLS Centro Valdyba ir
E.L. administracija

Kas norėtų pamatyti Čiurlonio originalų, užkopti ir Gedimino kalną, pamatyti ir pasimaudyti Trakų ežere? Yra dar vietų grupinėje kelionėje į Vilnių (labai pigiai) nuo rugpjūčio 19 dienos. Informacija ir registracija pas

HELMUT PETRICK
Esbjergweg 10
2300 KIEL 1
Fed. Republik of Germany
Tel. 0431 - 52 83 19

KOVA PRIEŠ NUOSTATUS

Iš LKB Kronikos Nr 38

Tikintųjų teisėms ginti Katalikų Komitetas 1979 m. gruodžio 25 d. Nr. 5

TSRS Aukščiausios Tarybos Prezidiumui LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumui, Lietuvos vyskupams ir vyskupijų Valdytojams, Religinį reikalų tarybos įgaliotiniui P. ANILIONIUI

Prieš trisdešimt metų, 1948 m. gruodžio 10 d. SNO Generalinė Asamblėja priėmė Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, kurią, įsipareigodama šventai vykdyti, pasirašė ir Tarybų Sąjunga. Tarybinė spauda net tvirtina, kad naujoji TSRS Konstitucija garantuoja žymiai daugiau teisių ir laisvių, negu tai pramatyta Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje.

Lietuvos katalikai, pokario metu pergyvenę įvairias diskriminacijos formas, tikėjosi, kad Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos garbingo jubiliejaus proga, tarybinė vyriausybė suteiks jiems bent šiek tiek daugiau teisių ir laisvių, tačiau viskas įvyko atvirkščiai. 1978 m. lapkričio 24 d. Religinį reikalų tarybos įgaliotinis P. ANILIONIS sukvietė į Vilnių visus Lietuvos vyskupus ir vyskupijų valdytojus ir išsakė pabrėžtą, kad nuo dabar pilnai reikės laikytis 1976 m. liepos 28 d. LTSR ATP patvirtintų „Religinį susivienijimų nuostatų“, o jų nesilaikantieji bus griežtai baudžiami.

LTSR ATP, patvirtindamas „Religinį susivienijimų nuostatų“, pirmiausia turėjo atsižvelgti į tai, kad Katalikų Bažnyčia Lietuvoje turi ne tik 600 metų istoriją, daugybę neužginčijamų nuopelnų Lietuvai, pvz., prieš 400 m. jėzuitų įkurtas Vilniaus universitetas, bet ir tai, kad Katalikų Bažnyčiai ir šiuo metu priklauso nemažiau 70 procentų Lietuvos gyventojų ir tik nežymi dalis laiko save ateistais. Liaudies vyriausybė, tvirtindama Nuostatų, privalėjo atsižvelgti į daugumos piliečių įsitikinimus ir valią, tačiau pasielgė priešingai — sąjaukė ateistų interesus nulemė diskriminacinį Religinį susivienijimų nuostatų pobūdį.

Šiuo raštu mes norime atkreipti tarybinės vyriausybės dėmesį, kaip Lietuvos katalikai ir tikintieji vertina jiems primestus Nuostatus, kaip prieštaraujančius ne tik Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, bet ir LTSR Konstitucijai, ir kurių esminis tikslas — administracinėmis priemonėmis sunaikinti Katalikų Bažnyčią Lietuvoje.

(SNO — Suvienuotų Nacijų Organizacija — JTO)
(ATP — Aukščiausios Tarybos Prezidiumas — prezidento įstaiga)

Religinį susivienijimų nuostatai reikalauja, kad religinė bendruomenė būtų užregistruota (2 str.), be registracijos ji negali pradėti veiklos (4 str.). Religinė bendruomenė, norėdama užsiregistruoti, turi su prašymu kreiptis į rajono (miesto) LDT vykdomąjį komitetą, kuris priima sprendimą ir su savo išvadomis jį siunčia LTSR Ministrų Tarybai (5 str.). Pastaroji išsprendžia gautą medžiagą (7 str.) ir siunčia ją Religinį reikalų tarybai prie TSRS Ministrų Tarybos, kuri religinę bendruomenę užregistruoja arba jos prašymą atmeta (4 str.).

Nuostatai, reikalaujantys religinę bendruomenę užregistruoti, neužtikina, kad

kad ji tikrai bus užregistruota. Faktiškai religinę bendruomenę užregistruoti gali trukdyti rajono vykdomasis komitetas, Respublikos Ministrų Taryba ir Religinį reikalų taryba. Religinė bendruomenė metų metais gali būti varginama dėl registracijos ir net nežinoti, kas yra pagrindinis kaltininkas. Ji yra beteisė net vietinių valdžios pareigūnų veiksmus apskusti liaudies teismui.

1978 m. kovo 31 d. Žaliosios (Vilkaviškio raj.) tikintieji po daugelio nesėkmingų bandymų užregistruoti bendruomenę kreipėsi į Religinį reikalų tarybą Maskvoje, prašydami, kad būtų užregistruota jų religinė bendruomenė. Taryba Žaliosios religinės bendruomenės pareiškimą pasiuntė Religinį reikalų tarybos įgaliotiniui Vilniuje, o pastarasis visą reikalą pavėdė spresti Vilkaviškio raj. vykdomajam komitetui, kurio atstovas J. URBONAS pareiškė, kad Žaliosios religinė bendruomenė niekada nebus užregistruota. Panašiai 1976-1977 m. ir Slabady (Vilkaviškio raj.) religinė bendruomenė veltui stengėsi užregistruoti savo komitetą ir pradėti veiklą; ji nuolat susidurdavo su valdžios pareigūnų savivalė.

Jeigu pagal LTSR Konstituciją „Elažnyčia Lietuvos TSR atskirta nuo valstybės“, tai valstybė neturi teisės reikalauti religinės bendruomenės registracijos, o pasiūlyti pranešimu, kad tokia ir tokia bendruomenė egzistuoja. Reikalavimas religinę bendruomenę užregistruoti reiškia, kad ji yra draudžiama, ir tik registracija suteikia jai teisę gyvuoti. Šitai tiesiogiai prieštarauja Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, skelbiančiai: „Kiekvienas žmogus turi teisę į laisvę... priklausyti organizacijoms“ (20 str.).

Nuostatai leidžia religinės bendruomenės nariams būti ne jaunesniems kaip 18 m. amžiaus (3 str.).

Katalikų Bažnyčia su tuo niekada nesutiko ir nesutiks, nes tai iš esmės prieštarauja jos mokymui ir teisei (kanonams). Bažnyčia, remdamasi Kristaus mokslu, kad išganytum reikalingas krikštas, atgalia ir kiti sakramantai, reikalauja, kad krikščiai per mėnesį laiko būtų pakrikštyti, kad vaikai maždaug nuo 7 metų eity išpažinties ir šv. Komunijos. Taigi Bažnyčia savo nariams laiko žmones ne nuo 18 metų amžiaus, o nuo krikšto dienos, todėl valstybė, savo Konstitucija be išlygų garantuodama piliečiams „kulto atlikimo laisvę“, negali savo įstatymais tas garantijas atšaukti arba siaurinti.

Nuostatai, laikydami religinės bendruomenės nariams tik nuo 18 m. atveria duris plačiausiai tikintųjų diskriminacijai. Niekas neužtikina, kad, remdami miesi nuostatų 3-ju str., valdžios pareigūnai kada nors neims drausti krikščius. Tikim, leisti vaikams prie sakramentų, likti jaunimui bažnyčias ir pan. RTSPR ir kitų tarybinių respublikų pavyzdžiai rodo, kad šis tikinčios Lietuvos liaudies nuostatai net tiesiogiai draudžia jaunesniems kaip 18 m. amžiaus dalyvauti religinėse apeigose.

(tąsą vėliau)

Kiti rašo

LIETUVISKŲ VARDŲ ISKRAIPYMAS

Žala, kurią lietuvių kalbai daro Maskva, kurią lietuvių kalbai daro Maskva, prisiekę ištikimybę „lituanistai“. Gal Lietuvos lietuvių kalbos vartojimui Lietuvoje viduje jie stengiasi perduoti gryną lietuvių kalbą, bet kas liečia užsienio skaitytojus, tai rašybos iškraipymai yra tiesiog žiaurūs. Vardan fonetinio žodžio skambesio išlaikymo, maskviniai akademikai perrašo pirmą tuos žodžius rusiškai, o paskui iš rusiško — angliškai ir itališkai. Vardai lieka nebeatpažįstami.

Tuo klausimu perspausdiname „Tėviškes Ziburių“ Nr. 26 straipsnį.

Sekant spartų dekolonizacijos procesą Afrikos ir Azijos žemynuose, 1965 m. teko įsigyti naują išleistą gražų „Il Grande Atlante di Selezione“. Pažvelgus į atlaso puslapius, vaizduojančius Lietuvą, plaukai ant galvos pasišiaušė. Net Lietuva jau kur-nekur buvo rašoma „Litovskaja“.

Praktiškai beveik nė vieno Lietuvos vietovardžio nebuvo suprantamai parašyta. Štai tik keli pavyzdžiai: Vilnyus, Vilnyus, Klajpeda, Shyaulay, Mazheykyay, Biryay, Erzylykas.

Į tokių grubų Lietuvos miestų ir kitų pavadinimų rašymo iškraipymą reagavome laišku leidyklai. Mandagiai ir skubiai buvo atsakyta, kad mūsų pastabos teisingos, kad visos paryškintos klaidos bus atitaisytos kitame atlaso leidime. Kartu tačiau buvo pabrėžta, kad leidykla nekaltą, nes naudojosi žemėlapiams, paruoštais Edinburgo „John Bartholomew and Son Ltd.“, kuriai žinias teikė Sovietų Sąjungos Mokslių Akademija.

Italų „Selezione“ leidyklos pažadas buvo ištesėtas: naujame atlaso leidime nurodytos klaidos buvo atitaisytos.

Pašalpi likimo ironija. Kiek vėliau ir mūsų rankas atsitiktinai pateko Varšuvoje 1971 m. išleistas „Kieszenkowy Atlas Swiata“ ir, didžiausiam mūsų nustebimui, jame radome visus Lietuvos vietovardžius kuo tiksliausiai parašytus, net lietuviškais rašmenimis, kurių lenkai neturi. Taigi, kiltautai gali padaryti tai, ko Jūs, gerbiamieji Lietuvos komunistiniai vadovai, „galybė“ neįstengia.

Nė kiek negeresnė padėtis yra ir su Jūsų pačių pavardžių bei vardų rašyba. Ar gi Jūs neraustate iš gėdos, matydami Jums išduodamuose sovietų užsienio pasuose taip įrašytus Jūsų vardus ir pavardes, kad nė Jūs patys nebegalite atpažinti? Dar neteko matyti nė vieno Lietuvos rašytojo, poeto, mokslininko, sportininko, artisto ar režisieriaus vardo, perduoto į Vakarų, taisyklingsiai parašyto.

1977 m. balandžio 20 ir 27 d. plačiai skaitomas Romos dienraštis „Il Tempo“ iš Maskvos paskelbė Boriso Bormano kito korespondencijos, kuriose užtikinama tokie lietuviškų pavardžių rašybos „perlai“: Sauljus, Shaltjans, Rghimantas Adujamas, Elvira Pishkinaite, Arunas Zhebrjunas, Juozas Budrajtis.

Pagrūrinis šios kalbos reklamos įtais Lietuvos mokslų įstaigomis, bet jų nauda labai menka, jeigu jos skirtos tik lietuviškam vidiniui „getui“. Sunku mums spėti, ar toks Jūsų beįsikišimas priklauso nuo Jūsų pačių „masochizmo“, ar toks jau Maskvos diktatas, siekiant tarptautinėje plotmėje pristatyti visą, kas liečia lietuvių, kaip kokius be individualybės ir be istorijos neatpažįstamus „mėšrūnus“.

Jei tai priklauso nuo neapsakomo Jūsų apsilaidimo, tikrai jau būtų laikas pabusi.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI PROTESTUOJA

Canberros lietuvių bendruomenė parašė laišką Sovietų Sąjungos kompartijos sekretoriui Brežnevui, prašydami paleisti Viktorą Petkų, Balį Gajauską ir Nijolę Sadūnaitę. Laišką nurodo, kad „jie nėra kriminaliniai nusikaltėliai, o tik elliniai žmonės, dirbą už žmogaus laisvės teises ir savo kraštą bei religiją“. Taip pat pabrėžia, kad šių asmenų persekiojimas nesiderina su Sovietų Sąjungos konstitucija ir yra priešingas Helsinkio konferencijos sutarimams.

KOMITETAS KALINIAMS GELBĖTI

JAV LB Visuomeninių reikalų Taryba sudarė komitetą lietuviams politiniams kaliniams gelbėti — „Koalicija išlaisvinti Petkų ir Gajauską“. Komitetą sudarant, remtasi Lietuvos Vyčių, JAV Lietuvių jaunimo sąjungos ir JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos veikėjais. Komitetui pirmininkauja lietuvių draugas amerikietis Charles H. Zerr. Neseniai iš sovietų kalėjimo paleistas disidentas Aleksandras Ginzburg sutiko būti komiteto garbės nariu, bet taip pat pareiškė norą aktyviai dirbti.

ti ir pareikalauti iš Maskvos didesnio lietuviškų reikalų paismo. Rodos, juk girtas kažkokia „didžiojoje sostinėje“ savo atstovybe, bet, pasakykite, kam ji reikalinga, jei ji ignoruojama net tokiuose paprasčiausiuose vietuose, kaip taisyklingoje Lietuvos vietovardžių ir Jūsų pačių vardų bei pavardžių rašyboje?

Antru atveju, jeigu jau toks Jums primestas maskvinis įsakas, tai, gerbiamieji, pripažinkime, kad dabar Lietuvoje jau įvesta vergvaldinė santvarka, kurioje Jums nebepalikta net teisė vadinti savo kraštą ir save tikraisiais vardais.

J. G.

AMERIKIETIS APIE VYSKUPĄ J. STEPONAVIČIŲ

„Chicago Tribune“ dienraštis išspausdino J. Gallagherio straipsnį apie vyskupą Julij Steponavičių. Nuo 1961 m. vyskupas gyvena tremtyje — Žagarėje. Vieno kunigo pasakymu: „Jis niekad nesiuko. Dvasia nepalaužta, bet miekad neišsypo. Jis nustojė šypsojėsi prieš 18 metų, kai buvo išstremtas, ir nesišypsos, kol bus grąžintas į savo pareigas“. Gyvena sename mūriniame name be centrinio šildymo ar prausyklos.

Tame pačiame name yra įsikūrusi ir KGB įstaiga, sekanti kiekvieną vyskupo žingsnį.

Vysk. Steponavičius buvo išstremtas, nes atsisakė drausti kunigams mokytį vaikus ar, valdžiai nepatiriant, šventino klierikus ir kunigus ir protestavo prieš valdžios kišimąsi į kunigų seminarijos reikalus. Komitetas tikintųjų teisėms ginti parašė raštą, prašantį valdžią grąžinti vysk. J. Steponavičių į jo teisėtą pareigą. Iš 708 kunigų Lietuvoje raštą pasirašė 500.

PARODA PAMINĖTI VILNIAUS UNIVERSITETĄ

Chicagos lietuvių jaunimo centre buvo įstatyta Broniaus Kvilio pastangomis suruošta Vilniaus universiteto paroda 400 metų jubiliejui paminėti. Ekspozitai buvo surinkti iš Lr. Kvilio asmeniško rinkinio ir kitų šaltinių. Daug medžiagos paskolino jėzuitų biblioteka. Parodą aplankė virš 1.200 žmonių. Pramatyta paroda vežti į kitas lietuvių kolonijas.

LIETUVIO PARODA VARŠUVOJE

Varšuvoje buvo įstatyta liet. dailininko Augustino Saviko paroda. Dailininko darbai buvo anksčiau įstatyti Poznanėje, Čenstachave, Lodzėje ir Krinicoje.

LIETUVIAI URUGVAJIAUS TELEVIZIOJE

Montevideo televizija perdavė pasikalbėjimą su Urugvajaus kultūros draugijos atstovais. Jie kalbėjo apie artėjančią šventę Montevideo uoste. Šiais metais ULK Draugija švenčia 50 m. sukaktį.

MIRĖ M. MARKAUSKAS

Lietuvos mirė Seigiamoj Seimo narys Mečislovas Markauskas. Velionis sulaukė 88 m. amžiaus. Studijavęs Maskvos universitete, vertėsi advokatura. 10 metų kentėjo Sibile.

VATIKANO RADIJAS

Iš Lietuvos atvykusių pareiškimu Vatikano radijas yra vienas labiausiai sekamų lietuviškų informacijų šaltinių. Lietuvišką skrytį tvarko kun. Vyta. Kazlauskas. Jam talkininkauja Kazys Lazoraitis. Vien tik transliacijos neapsiriboja viet tik religija, bet taip pat duoda labai daug žinių iš lietuvių gyvenimo Vakaruose.

ICCHOKO MERO KNYGA

Jeronimas Garcin literatūros savaitraštyje palankiai recenzuoja Ichoko Mero knygą „Lygiosios trunka akimirka“. Nė vieno kito lietuvių rašytojo knygos nėra susilaukusios tiek vertimų į kitas kalbas ir tiek palankių įvertinimų, kaip I. Mero veikalas.

SIMAS KUDIRKA — S. PAULO TELEVIZIOJE

Liepos 14 d. S. Paulo televizija rodė filmą apie S. Kudirką: A FUGA DE SIMAS KUDIRKA (Simo Kudirkos pabėgimas). Filmą režisavo David Lowell Rich.

PAGERBTAS DR. R. VISKANTA

Purdue universiteto mechanikos inžinierijos profesorius dr. ROMUALDAS VISKANTA birželio 5 d. buvo pagerbtas ir apdovanotas medaliu bei diplomu už išsirtintos reikšmės mokslinius darbus termodinamikos srityje, taikomus aeronautikos bei erdvių inžinerijoje. Ypač svarbiausiais komi R. Viskantos išdirbti nauji esminiai metodai radiacijos ir šilumos perdavimo srityje. Ši atžymėjimą suteikė AIAA (American Institute of Aeronautics and Astronautics), žymi amerikiečių inžinierių, mokslininkų profesinė organizacija.

Kazimieras Barėnas

PENSININKŲ KLUBAS

Aleksas ramino Anicetą. Argi mes bėsim nuo kažkokio šešėlio, kurio net nematyti? Aš siūliau pasirinkti kitą barą, tik kojos gal jau ne visus nunešų į pagrindinę gatvę. Kazimieras, štai, kol nutripsės gerą pusmylį pagrindine gatve iki didelio baro, kol paskui patirpsės, lazdele pasiramčiuodamas, tai visi malonumai jam jau pakeliui išgaruos. Arba Aleksas — kosės, ko gera, atsirėms kur nors į namo sieną, net kelis kartus pristodamas, kol pargrįš, ir visi išgertieji bokalai jam išeis vėjais. Žinome dar su mautą karčiamėlę už mūsų, truputį į šoną, tarp skersinių gatvių įsikūrusią, tokią nuošalią, taip pat airių karaliaujamą, bet ji nepatogi pasiekti, nes arba eik aplink, ir tada kelio susidarys tiek pat, kiek iki tos didžiosios pagrindinės gatvės, arba drožk po tiesium per aukštą lieptą ties geležinkelio. Kurį kojos stipresnės ar širdys nekvairš, tas lieptas dar pusė lazdės ar nuolat kosintį Aleksą, tai mūsų klubo susirinkimas gal pasibaigs net laidotuviomis po tokio varginančio laipiojimo. Kai dabar apkalbame, kur galėtume nutūpti, jei bėgtume nuo Ho Či Mino, tai ir Kazimieras ir Aleksas sutiktų, bėdos, bet pavyktų per jį Kazimierą su kad i tą karčiamėlę vis dėlto arčiau negu į aną barą pagrindinėje gatvėje, ir jie pasisėdėdami gal šiaip taip nulinguotų aplinkinių kelių. Sunknesnis gal būtų kelias atgal, kai jau aptingsti nuo alaus.

— Ne. Tik ne ten, — Anicetas nukerta, ir jau matome, kad ten mums durys uždarytos, nes vėl įsitikinimas pastoja keklia. — Ten savininkas — žydas! Jei buvot, tai matėt, jo nosis rodo — kuprota, kaip

Sinajaus kalnas. Ne vyrai.

Po jo tokio šuktelėjimo Jurgis atsiduso ir gergždiančiu balsu išdriso marmelėti nepasitenkinimą, kad iškilo nauja kliūtis, didesnė net už Sinajaus kalną, Pasenon ir dar pradėsim koncentracijos stovyklas organizuoti žydams laikyti, nes mums nepatinka jų nosys. Aš palaikiau Jurgį. Kad nebūtų žydų ir pagonių ir Ho Či Mino, tai kiekviena karčiama tikty mums. O man, sakau, ir airis nepakenčiamas, kai atsisivilduoja prie staliuko ir apsiselėjęs ima prie ausies dainuoti. Bet nejučiu neapykantos net tam ukrainiečiui, kuris man nudžiovė žmoną, nes pasaulis labai margas, ir visų pagal savo mastelį nesurikiuos, Užmirkšim Ho Či Miną ir sėdėkim sau šilam bare.

— Taip, užmirkšim Ho Či Miną, — vos nepradėjo ploti Kazimieras.

Anicetas vis dar šiaušėsi, bet po ketvirtos bokalo sutiko priimti pirmąją mūsų klubo istorijoje rezoliuciją: daugiau niekad neminėsim Ho Či Mino. Jo čia gi ir nėra, ir mes net nežinome, kuriame kambarėlyje jis gyvena, ir šitiek jau metų praėjo, kai vėjas išpuikė jo pėdsakus. Tačiau Kazimierą kažkoks kipšiukas dar pagundė pakelti bokalą ir pasiūlyti:

— Na, tai, vyručiai, už Ho Či Miną!

Juokėsi tas Kazimieras, net seilė jam tikstelėjo, kai suprunkštė, bet Anicetas piktai jį užspūlė. Jei sutarė, tai laikykis, kitaip sugyvenimas neturės rimtų pagrindų. Juokas, sako, buvo ne vietoje, broliuk, o dabar — Karvelėli mėlynasis! Tyliai, niūniudami užtraukėme. Airių jau stoviniavo daug, ir jų galvos krypo į mus, tai ir pajudėjom. Anicetas praėdėmas keižiojo artimesniesiems ranką ir šukčiojo „Allo!“

Išėjom svirdindami, ir Anicetas paknopstom muskubėjo į savo namų pusę.

Dar jo balsas prakurdavo tarpais su tuo karvelėliu, ir jo klyktelėjimai, matyt, pasiekė policininko ausis.

Mes visi buvome už klubą. Štai našlys Aleksas, tur būt, sutiktų kasdien rinktis, jeigu tik kiti norėtų ir eitu. Leonas ne tiek gal iš reikalo, kiek iš nuobodumo dar po porą dienų dirba, taigi ne toks uždaras jaučiasi, kaip kiti, bet jis labai mėgsta tarp žmonių leisti laiką, ir Anicetas apie jį man šitaip sakė:

— Užleko tik sušvilpti, ir Leonas prisistatė, dabar jo ir su pagaliu neišvartum iš mūsų klubo.

Aš taip pat esu našlys. Tačiau sakykime teisybę, esu gyvenašlis, nes žmona man nudžiovė šnekus ukrainietis, kurį buvom įsileidę, kai nusipirkom namelius. Kai jis pradėjo nuolat kalbėti ne tik apie Ukrainoje žydučius didelius saulėgrąžų laukus, bet ir apie Vytauto Didžiojo žmonišką elgesį su jo tauta, tai ir pamačiau, kad nebeturiu žmonos. Ji susižavėjusi klausydavo to ukrainiečio pasakojimų ir pirmaisiais metais pasisodino daržely saulėgrąžų, ir aš pripažinau, kad gražu, kai tos didelės jų galvos sugeltonavo palangėje. Bet po to pavasarį ji nebespėjo jau sulaukti, kol pakankamai atšils oras ir galėsim subedžioti į mano sukaustą žemę saulėgrąžų grūdus: išėjo, susimetusi į lagaminus septynis savo daiktus, ir ukrainietis tuomet jau buvo dingęs iš mūsų namų. O kai aš pradėjau sopulingai darytis, kur čia ta mano Kastulė, tai ji su grizto su įsakymu: parduok namus, pusę pinigų man, pusę tau, ir užmirkš mane. Ką gi darysiu, užmirsčiau, tačiau tik aš vienas tesu toks mūsų klubo narys, kuris gyvena svetimuose namuose ir dėl kiekvieno sukosėjimo turi bijoti šeiminkės, kuri nepatenkinta nužvelgia žvaira aki.

Kandidatų į klubo narius apylinkėje turėtume ir daugiau, bet Anicetas persiojo visus per principų sieta.

— Manau, kad užteks vien inteligentų, — taip jis žiūrėjo į klubą, o mes kitokios nuomonės nepiršome. — Jei prisileisim juodnugarių...

Kai klubas jau buvo pradėjęs rinktis, net pas mane, eilinį narį, atbėgo Vladas Kulbis, priminė ir jį. Nusitūniau jį pas Anicetą, jis, sakau, suorganizavo, jį ir kalbink, Anicetas vieną penktadienį prisiminė:

— Pažįstu, žmogus neblogas, bet mums į kompaniją netinka. Pradėsim svarstyti kurį nors gilesnį klausimą, tai Vladelis ir nukludė, ir bus nei šis, nei tas. Geriau, kai visi vienodo lygio.

Visi šeši mes svarstėme ir sutarėme kad geriausia bus rinktis alaus bare. Kur gi kitur? Aleksas užleisų savo salonėlį, jo kambariai tušti, nes jis laukia ir nesulaukia, kol savivaldybė nugriauš jo su žmona pirktuosius apsmurgusius namelius ir duos jam naujame pastate patogų mažą butelį, ir to lauzelio neparduoda. Žmona mirė jau prieš septynetą ar aštuoneta metų, o jį dar turėjo progos pagyventi viltimi iš lauzelio išieiti į šviesesnį gyvenimą nes savivaldybė įspėjo juos, tur būt, ar ne prieš devyneta metų pasiruošti atsisveikinti su savo pirkiniu. Matyt, savivaldybė neturi pinigų ir negali savo užsimojimo įgyvendinti. Tiesa, Aleksas yra toji bronchito auka, kurią jau minėjau, bet pats dar rūko, tačiau salonėlyje nesėdėtų, kai mes po susirinkimo išėjume ir jam paliktume mėlynus dūmus. Bet bare vistiek geriau. Kalbėsime, diskutuosim susirinkę, ir burnos išdžius, o bare — čia pat alus, jokių butelių nešiotis nereikės.

(Bus daugiau)

Vidurinės Anglijos Visuomeninės Veiklos Centras

Pažvelgę į vidurinės Anglijos lietuvių veiklą, matysime, kad jiniai nėra pilnai išaugusi pagal ten esančių lietuvių skaičių. Apie Manchesterį yra mažiau negu 50 aktyvių, bet jie turi savo klubą-namus, kur gali susirinkti, pasinaudoti tomis patalpomis. Ir pagal mūsų laikraštį, jų parengimai vyksta kas savaitę. Panašiai yra ir pietuose, kaip Lietuvių Namuose, Lietuvių Socialiniame Klube ir šv. Kazimiero parapijos Svetainėje.

Manchesterio ir Bradforde klubai daro bendrą apimančią Anglijos lietuvių parengimus tiek, kiek leidžia jų patalpos. Bet kai reikia priglauti kelis šimtus, samdosi sales. Tuo tarpu Lietuvių Sodyba, išskyrus Sekminių Sankrydį ir skautų jaunimo vasaros stovyklą, aptarnauja mažą lietuvių skaičių, nors yra pareiklavusi didesnio finansinio investavimo.

Tarp šiaurės ir pietų Anglijos yra gana didelis tarpas, pilnas mažesnių ir didesnių lietuvių kolonijų, sudarančių gal daugumą lietuvių Anglijoje. Nors tos kolonijos neišsiskiria lietuviškos visuomeninės veikloje, bet yra suvaržytos. Joms trūksta nuolatinių ir pastovios vietos susirinkti. Ir taip Derby lietuvių renkasi anglų viešbutyje paminėti 41 metų žiaurųjį birželį arba atšvęsti kitas šventes ir, žinoma, paremti anglų biznį... Taip, per savo parengimus, Wolverhamptono lietuvių atiduoda savo duoklę lenkų katalikų klubui (mes jiems negailime, tik pavydime)... O kur gali suėti gausūs Nottinghamo lietuvių, Stoke-on-Trento, Birminghamo, Coventrio, Northamptono, Ketteringio, Gloucesterio ir t. t.? Kur renkasi Nottinghamo

hamo dainininkės, kurios ne kartą žavėjo mus savo ląkstingų balsais, kur renkasi Nottinghamo choristai? — Mažame kambaryje! Kur praktikuojasi Wolverhamptono tautinių šokių šokėjai, darniausiai ir energingiausiai susišokusių grupė visoje Anglijoje? — Garaže! Matau, jų jėgų, yra vadovų, yra moro ir užsidegimo — tik nėra vietos! Sutelkę šias jėgas, gausime labai stiprų junginį-vienetą, kai kam gal net per stiprų...

Kitaip, nesiimant pozityvių žingnių, prarasime paramą ir viltį tautiečių, kurie jaučiasi centro vadovų užmiršti. Visuomeninės veiklos centro įsigijimas vid. Anglijoje būtų ne tik sustabdymas asimiliacijos, bet ir pažadinimas suabejojusių. O įsigyti vietą galime. Tai yra įmanoma, jei mes patys suprasime tokios vietos reikšmę mūsų veiklai ir jei užsidegsime jos įsigijimu. Bet tas neįmanoma padaryti vien tik kelių pavienių asmenų gerais norais. Nepakaktų nei kurio nors vieno skyrusio pastangų. Neužteks ir vien vid. Anglijos lietuvių jėgų, nors jie, kad ir mažo mastu, įstengti patys vienai tai padaryti. Reikalingas yra tiek svarbus ir rimtas, kad juo susirūpinti turėtų visi Anglijos lietuvių. DBLS su LNB-ve, kaip vienintelė pajėgi organizacija, neša atsakomybę už būsimą lietuvišką veiklą Anglijoje ir būtų pageidautina, kad imtųsi iniciatyvos (o neperleistų kitiems) įsigyti šį veiklos centrą Midlands.

Vietą tarp Nottinghamo ir Wolverhamptono būtų pasiekama per vieną valandą iš bet kurios Midlands kolonijos. Netoli M1 ir M6 kelių būtų paranku ir tolimesnėms kolonijoms ir net Londono apylinkėms lietuviams. Čia būtų parankiau susirinkti visiems Didž. Britanijos lietuviams, negu dabartinėje Sodyboje. Čia galėtų vykti Didž. Britanijos lietuvių didieji sąskrydžiai.

Jei jau reikėtų skolintis, ar negeriau tokias skolas panaudoti nuosavybei įsigyti vid. Anglijoje, kur tokia paskola būtų įvertinta ir geriau panaudota lietuviškai veiklai.

Prileiskime, kad 10-15 akrų žemės plotas su pastatu, kuriame įmanoma įrengti didoką salę, barą ir panašiai, kaštuotų tarp 75.000 ir 150.000 svarų. Lietuvių Namai ir Sodyba yra pakankamai įvertinami ir galėtų pilnai finansuoti naujo nekilnojamo turto nupirkimą. Be to, naujoji vieta taip pat gautų pajamų iš baro, lošimo mašinų, salės nuomojimų ir t. t. Tuo būdu išvengtume likvidavimo esančios Sodybos, o jos pelnu paremtume įsigijimą naujos vietos.

Nors LNB yra pajėgi, tikėtis, kad ji viena turėtų finansuoti nupirkimą, būtų nevisiškai logiška. Savo tarpe turėtume daryti žingsnius, kurie pagelbėtų. Būdų yra daug. Galime rinkti solidarumo au-

LIETUVOJE

NESAUGOMI ARCHITEKTŪROS PAMINKLAI

Kupiškio rajone, viename Lėvens krante, yra visas buvusio Noriūnų dvaro pastatų ansamblis ir parkas. Dvaro rūmai, kur iškūrusi melioracijos statybos valdybos raštinė, paremontuoti, bent jau negresia jiems tolesnis irimas. O 1836 metais statytas kumetvėnas — respublikinės reikšmės kultūros paminklas, unikalus baudžiauninkų rankų kūrinys (labai įdomi planinė struktūra, meninę vertę turi sienų ornamentika) — visai apleistas. Sienos atsiranda plyšiai, nyksta piešinys, sudėliotas iš akmenėlių, čia gyvena MSV darbuotojai. Buvo paruoštas pastato restauracijos projektas, bet niekas neskuba išskaidinti gyventojų, o laikas ir žmonės dar savo. Praeis dar dešimtmetis, ir bus apsižiūrėta, kad prarastas svarbus architektūros paminklas. O pritaikyti jį ne tik estetiniams, bet ir utilitariniams tikslams būtų visai nesunku.

Kitame Lėvens krante stovintis buvęs Palėvenės vienuolynas liko visai be šeimininko. Kolūkio, kurio teritorijoje yra pastatas, jo atsisakė. LTSR kultūros ministerija ėmė pati juo rūpintis kaip avarinė būklėn patekusių kultūros paminklu. Bu-

kas, išleisti pagelbines akcijas ir t. t. Jau dabar keli tautiečiai yra pasižadę stambesnes sumas. Atrodo, priimtinausia yra vienkartinė aukta, arba paskola dešimčiai metų su, prileiskime, dviem procentais palūkanų. Tuo neprarandamas indėlis ir paaugėjama didžioji dalis palūkanų. Pravedus vaju, sumažintume pinigų skolinimą didesniu procentu.

Pirmieji žingsniai jau padaryti. DBLS Taryba, pastebėjusi esančią veiklos spragą, atkreipė dėmesį į tautiečių pageidavimus. Savo posėdyje diskutavo tai ir ruošiasi didesniems diskusijoms ir nutarimams per posėdį, kuris įvyks spalio 6-to Manchesteryje.

Šiuo metu Tarybos pirmininkui teko pareiga pavaižinėti po kolonijas ir asmenis, kai susipažinti su esančia padėtimi. Tiek Derby, tiek Wolverhamptone, susitikus dar su Nottinghamo, Birminghamo, Coventrio, Gloucesterio, Peterborough atstovais, teko priimti skyrų rezoliucijas, pranešdamos DBLS Centro Valdžybai ir LNB-ve Direkcijai imtis pozityvių veiksmų vid. Anglijos visuomeninės veiklos centrui įsigyti.

Kol mums dega tautinio susipratimo liepsna, kol rūpės ateities veikla, kol turėsime ryžto, — tol galime įgyvendinti viltį įsigyti vid. Anglijos visuomeninės veiklos centrą — Lietuvišką Kiemą!

Elmutis Sovs,
DBLS Tarybos Pirmininkas

vo suteikta pirmoji pagalba: uždegtas stogas, sutvirtinta virstanti siena, užkalčiai langai, kad niekas čia nelandžiotų be reikalo. O kas toliau? Nenaudojamas pastatas iš lėto mirdėd.

Už kelių šimtų metrų nuo jo, Lėvens šlaite, įkurta darbo ir poilsio stovykla — lyg grybų pridėjo kurortinio tipo namelių, kurie netinka toje aplinkoje ir apskritai darto vietovai. Būtu nesunku tokią stovyklą įrengti vienuolyne, juo labiau, kar patalpos (maži kambarėliai) tam tikslui visai tinkamos. Nedidelio remonto ir nedaug lėšų reikėtų pastato vidui sutvarkyti (čia net elektra įvesta), o žmonėms būtų malonu ir patogų poilsauti.

Pabiržėje (Biržų rajonas) yra keletas XVIII a. pabaigos — XIX a. pradžios architektūros paminklų: buvusi klebonija, varpinė ir sandėlis-lavoninė. Ypač gyvenamasis namas, statytas 1772 m., rodo rokoką perėjimą į klasicizmą. Bet šiuo metu jo sienas skečia išilginiai plyšiai, ir jeigu niekas nesiims jo gelbėti, po keleto metų gali būti vėlu. Dabar čia yra internatinės mokyklos dirbtuvės, ir būtent mokykla turėtų įsakyti projektą jo restauracijai. Varpinė būtų galima įrengti visuomeninį muziejėlį, o lavoninėje — laidojimo patalpas. Bet šeimininko, suinteresuoto šitų paminklų ateitimi, kol kas nėra, restauracijos projektų taip pat niekas neruošia. Pabiržės ansamblis priklausys aplinkinės tarybai, Kažin ar šeimininkai gali teisintis, kad neturi lėšų ansamblio restauracijai ir pritaikymui šiandienos poreikiams? — aš —

(Lit. ir Menas)

TRŪKSTA POPIERIAUS ŽODYNUI

Vilniuje išėjo DIDŽIOJO LIETUVIŲ KALBOS žodyno vienuoliktas tomas, apimamas raidė R. Išleista tik 5.000 egzempliorių. Maskva, kuri nesigaili popieriaus tuštiems propagandiniais leidiniams, apribojo pačioje okupuotoje Lietuvoje pagaminto popieriaus kiekį vertingai lietuviškai knygai.

RASTOS DAR PENKIOS PILYS

Archeologai prie Galvės ežero rado dar penkių pilių liekanas. Didžiausioji jų užėmusi 4 ha plotą, turėjusi 11 bokštų. Pilis nebūsimanti pilnai atstatyta. Pasitenkinta bus tik būdingais fragmentais ir pamatų konservavimu. Pilnai atstatyti planuoja tik pietryčių bokštą.

ANSAMBLIS „LIETUVA“ MASKVOJE

Kremliaus Suvažiavimų rūmuose koncertavo akademinių dainų ir šokių ansamblis „Lietuva“. Koncerte dalyvavo taip pat ir solistas V. Noreika. Programa pavadinata „Po tėvynės dangumi“. Tarp kitko, ansamblio atliko naują A. Bražinskio ir J. Nekrošiaus kūrinį — „Daina Lietuvai“.

GERAI DIRBAMA TIK LIEZUVIAIS

Kaip praneša „Tiesa“ (1978. VI. 8), agitmasinį darbą respublikos sostinėje dirba daugiau kaip 12 tikstančių agitatorių ir politinformatorių, 320 politinformatorių grupių, 234 agitkolektyvai.

Ypač gerai šis darbas dirbamas Vilniaus kuro aparatūros gamykloje. Čia sudarytas ilgalaikis komunistinio auklėjimo planas, politinformatoriai įtaigiai ir operatyviai aiškina žmonėms partijos nutarimus, supažindina juos su pagrindiniais šalies ir respublikos gyvenimo įvykiais.

Zymiai blogiau dalykai vyksta darbo žmonių buitinio aprūpinimo srityje. Tas pats laikraštis birželio 28 d. rašė, kad Lietuvoje Vilniaus gamykloje — mėsos kombinato valgykloje „mažas valgių pasirinkimas, trūksta indų, įrankių. Per pietus čia susidaro nemažos eilės“. Mėsos kombinato valgykloje trūksta ne tik mėsos patiekalų, bet ir žuvies. Darbininkai yra priversti imti maistą pirštais, nes trūksta šaukštų.

Labai liūdnoje būklėje esąs vienas iš gražiausių Vilniaus parkų, — „Tiesoje“ (VI. 29) rašo prof. A. Matulis, — Karoliškių miško parke daug kur priversta stalybos atlikti, važinėjama įvairiomis transporto priemonėmis (traktoriais, sunkvežimiais, lengvosiomis mašinomis, motociklais, dviračiais, mopedais). Parke nėra nė vieno ženklo, draudžiančio ar nukreipiančio judėjimą. Prie upelio išsikūrę neoficiali mašinų plovimo aikštelė. Dažną vaikarą parke liepsnoja laužai. Jame laisva paugliai su didžiuliais šunimis, todėl kai kurie suaugę žmonės pasivaikšioja į parką eina su lazdomis, kad galėtų apsiginti patys ir apginti mažus vaikus nuo šunų.

GAJAUSKIENĖ KREIPIASI Į JAV ELEKTRIKUS

Sąžinės kalinio Gajausko žmona Irena Gajauskienė pasiuntė laišką JAV elektrikų unijos pirmininkui, prašydama pagalbos savo vyrui, „darbininkui — elektrikui, kuris buvo nuteistas 15 metų už tai, kad kovoją už žmogaus teises ir savo tautos laisvę. Ji kreipiasi į Amerikos darbininkus, savo vyro profesijos draugus, pakelti balsą apginti šiam žmogui, kurio kančias sunku išreikšti žodžiais.“ Prie laiško pridėta trumpa Gajausko biografinė. (ELTA)

LIETUVISKAS FILMAS

Turkmėnijos sostinėje Ašchabade filmų festivalyje pirmą vietą laimėjo V. Žalakevičiaus sukurta filmas „Kentaurai“. Premijas taip pat gavo M. Giedrio „Nesėdėtų rugių žydėjimas“ ir V. Starošo „Aš myliu direktorę“.

PRASIDĖJUS MAUDYMOSEI SEZONUI

„Tiesoje“ (1979.VII.5) sakoma, kad šiemet Lietuvoje jau nuskendo 345 žmonės. Iš jų 92 vaikai (61 moksleivis ir 31 priešmokyklinio amžiaus vaikas).

Eilėraščiai iš Sibiro

RUDUO

Snaudžia miškas palinkęs prie kelio,
Rasos varva nuo beržo šakų.
Negirdėti paukščių dainėlių,
Nebeliko skaisčiųjų žiedų.

Vien tik vėjas po mišką linguoja,
Vien tik gaudžia nuo vėjo giria.
Gal pavasarį medžiai sapnuoja,
O jų šakos svyruoja sapne.

MINTIES VILIONĖS

Su žemėn krentančia snaige,
Pačiu pirmuoju gruodu
Mintis vilioja: — Na, eime,
Šios dienos nusibodo...

Vilioja ji toli, toli —
I Nemuno pažuostę,
I prastą pirkia paupį,
Kur jaunos dienos juokės...

Vilioja ji: — Eime, eime,
Jaunystę pasivykim,
Naujos aušros nauja kaina
Vėl švelniai lai ji krykščia...

(Parašyta 1955. XI. 30 Čiukšoje, Irkutsko srityje.)

Tai kas, jeigu audros grūmotų,
Jei trunkytų įsiutę žaibai,
Juk širdys mūs plakt nenustotų,
Mūsų keltas į priekį tikiai.

(Parašyta Nevelske, Irkutsko srityje 1955. V. 14.)

Karolis Prašmutas

Kas Esi?

— pasveikinimas iš Australijos —

Jeigu esi lietuvis
Ir juo vadini,
Neužmiršk, kad be lietuviško darbo,
Išnyksi, kaip rudens lapas be jokios
vilties.

Vienintelė garbė ir tikslas,
Tam išeivijos kelyje,
Tai, kuo Tu vadini,
Visuomet turėk savo širdyje.

Žmogus nusižmogina save,
Nustodams vadintis lietuviu,
O tautinis priešas tik džiaugias,
Kad ne jis vienas, bet su juo ir tu.

Todėl pagalvok, kad esi lietuvis
Ir juo vadini, tad, neužmiršk,
Kad be jaunimo ir jo lietuviškos
paskirties
Išnyks tavo vardas, tauta bus be
ateities.

Lietuva santūri,
Ji kovojanti ir tyli.

Toji kova šandiesą jau vyksta,
O kas tam netiki, jis baisiai klysta.

Tad, kas praranda Tautos Laisvės
viltį,
Tas gyvas skelbia pats sau mirtį.

1978 m. 23 d. Lapkritis.

Politinė sąmonė Lietuvoje ir joje atspindinčios krašto ateities vizijos

Įvadas

Apsimėčiau gvildinti temą, apie kurią, atrodo, — jeigu keli dešimtmečius gyveni krašte, — žinai viską iki pat detalių, bet, iš antros pusės, kai nori kuo nors konkrečiai paremti tą ar kitą teiginį, atrodo, kad vėl nieko nežinai. Tai nėra nuostabu, nes Lietuvoje žmonės labiausiai slepia savo tikrąją sąmonę. Saugumo policija, vadinamoji KGB, turi daug vargo, stengdamasi išsiaiškinti atskirų individų tikrąsias politines nuotaikas, tai ką bekalbėti apie eilinį stebėtoją. Taigi man čia tenka kažkaip bandyti išreikšti tai, kas individualiame lygyje yra visų labiausiai slepiama.

Žinoma, šiandien jau yra tam tikra objektyvi medžiaga, kuria mes galime remtis. Turime tam tikrus masinių išstojimų Aktus, apie kuriuos čia visi žino. Turime nemažą kiekį opozicinių faktų, užregistruotų „LKB Kronikose“ ir netgi oficialiuose šaltiniuose. Turime pagaliau ir literatūrinius bei kitokius būdais išreikštą tikrąją žmonių krašte galvosena.

Mes galime pasakyti: „Va, žiūrėkit, tas ir tas rašo taip ir taip pogrindžio spaudoje“, ar kartais net ir oficialioj spaudoj užvuoliuota forma, Ezopo kalba kažkas pasireiškia. Mes galime tuos raštus analizuoti, o išanalizavę pasakyti, kad štai čia tas tikrosios sąmonės, tikrosios nuotaikos ir yra atspindinčios.

Tačiau, moksliskai priėjus prie klausimo, koks iš karto problema: o kiek reprezentatyvu yra tai, ką mes skaitome tuose atskiruose literatūriniuose pasireiškimuose arba stebime tuose ar kituose įvykiuose? Vadinasi, kyla klausimas dėl reprezentatyvumo. Nesant kitos, objektyvesnės medžiagos, reprezentatyvumo klausimą man daugeliu atvejų teks čia spręsti impresionistiškai, kaip liudytojų.

Operuoti man teks tokio pobūdžio pareiškimais: „Žiūrėk, aš tenai gyvenau. Ką jūs čia skaitot, atspindi tai, ką žmonės krašte daugiausiai ar tam tikrojo dalyje iš tikrųjų mano“. Arba atvirkščiai: „Ši nuomonė yra vienatinė ir masinių nuotaikų neatpindanti“.

Ačiū Dievui, šiandien čia aš nesu vienintelis toks

gyvas liudytojas — vertintojas. Štai mano senas bičiulis ir poros dešimčių metų bendrapokalbininkas Tomas Venclova yra čia.

Tomas tik prieš kelis mėnesius išvyko iš Lietuvos. Ketveri metai apytikriai praėjo nuo to laiko, kai paskutinį kartą su juo svarstėme Lietuvos politinės sąmonės klausimus. O, tur būt nebūdavo tokios dienos, kad mes šito klausimo nesvarstytume. Tai buvo vienas aktualiausių klausimų mūsų pošeikiuose. Dalydavomės mes ir nauja informacija tuo klausimu, ir pasiginčydavome, ir vėl priedavome sutarimo.

Šiaip ar taip, nuolatos prie to klausimo grįždavome. Kai mes prieš kelerius metus tuo klausimu kalbėjome paskutinį sykį, sunku buvo net sapne įsivaizduoti, kad susitiksim kada ir būtent čia, studijų savaitėje Anglijoje, kur jau viešai, laisvoje atmosferoje ir dargi tokios suinteresuotos bei kvalifikuotos auditorijos akivaizdoje tuos klausimus galėsime toliau svarstyti. Bet, matyt, Dievo, Tarybų valdžios bei Helsinkio ir aplamai detantės dvasios dėka tas ne sapne nespauotas stebuklas pasidarė vis dėlto įmanomas. Todėl aš galvoju, kad visiems bus įdomu, jeigu pakviestu Tomą Venclovą tarti ir savo nuomonę. Mes kartu pademonstruosim, kaip Lietuvoje tuos klausimus svarstydavom, kokių išvadų priedavom. Galgi ir ta mano nuomonė dėl reprezentatyvumo pasidarys kiek objektyvesnė, jei bent dviese sutarsime, kad taip ir yra, kaip galvojame.

Tomas Venclova: iš karto panoru papildyti dr. Štomas — citata iš žinomo rusų veikėjo Amalriko, kuri be galo tinka šiam atvejui. Amalrikas sako, jog vienas didžiausių Tarybų valdžios paradoksų yra tas, kad ji eikvoja milžiniškas lėšas, norėdama priversti visus tylėti, o paskui eikvoja dar didesnes lėšas, norėdama sužinoti, ką jie iš tikro galvoja... Nuo savęs pridėsiu tai, ko Amalrikas nesaikė, kad nei vieno, nei kito uždavinio jai iki galo vis dėlto nepasisekė įvykdyti...

Su dr. Štoma mes dažnai matydavomės, nors gana ilgą laiką gyvenome skirtinguose miestuose. Tad mane

labai džiugindavo tie susitikimai ir pokalbiai bei diskusijos. Bet dr. Štomas yra žymiai stipresnis diskutantas ir oratorius už mane, ir aš esu iš anksto beveik tikras, kad jis daugiau, negu aš, įtikins, nors teisus vis dėlto būsiu aš...

Turiu pasakyti, kad, nors mudviejų išvykimas į Vakarų įvyko, kaip sakė dr. Štomas, — padedant Dievui, Tarybų valdžiai ir Helsinkio detantės dvasiai, — norėčiau papildyti. Yra toks rusiškas posakis: „Na Boga na deisia, a sam neplošči!“ (Pastitėk Dievui, bet vis dėlto daryk kaip patys). Turiu pasakyti, kad nors ta mūsų išvykimą skiria beveik ketveri metai, bet kai susitikome su juo Bradforde prieš keletą dienų, mes tiesiog pratęsėme savo pokalbį lygiai nuo tos pačios vietos, prie kurios buvome kadaise sustoję. Ir mane nustebino, kiek tiksliai dr. Štomas ir toliau jaučia Lietuvos ir visos Tarybų Sąjungos pulsą. Bet tai nėra, gal būt, toks didžiulis laimėjimas, kadangi tai yra reto konservatyvumo visuomenė, kuri per ketverius metus nespėjo taip labai pasikeisti, kad dr. Štomas būtų praradęs su ja kontaktą dėl to, kad ji dar gana ilgai liks tokia, kokia buvo mūsų išvažiavimo dieną. Pasikeitimo procesas yra lėtas, nors gana esminis.

Dr. A. Štomas pradeda paskaitą

I. OFICIOZINĖ LIETUVOS POLITINĖ SĄMONĖ IR JOS ĮTAKA KRAŠTE

Kalbant apie politinę sąmonę Lietuvoje, tur būt, reikia pradėti nuo tos oficiozinės politinės sąmonės, kuri, kaip jūs žinot, tik viena telpa reikšmia mūsų visuomenės gyvenimo paviršiuje, kuri brukama be perstojo per visas masinės informacijos bei komunikacijos priemones ir kuri, atrodo, yra nedalomai viešpataujanti Tarybų Lietuvos žmonių tarpe. Bet tai yra labai paviršutiniškas išnūdis. Tai yra, be to, ir visiškai klaidingas išpūdis bent jau todėl, kad ši oficiozinė politinė sąmonė niekada neturėjo gilesnių šaknų Lietuvoje, buvo iš pagrindų jai svetima. Taip staigiai tautos idėjinė orientacija pasikeisti negalėjo. Tai ne Minerva, kuri, kaip žinome, staigiai ir visiškai užbaigtu pavidalu gimsta iš Jupiterio galvos. Tačiau, iš antros pusės, būtų klaidinga galvoti, — o taip tur būt, daug kas galvoja, — kad ta oficiozinė tarybinė, komunistinė sąmonė neturėjo Lietuvoje visiška jokių šaknų ir kad jos nepalaidė bent tam tikrai autentiškos krašto visuomenės sluoksniai.

(Nukelta į 4 psl.)

EUROPOS LIETUVIS

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Ake. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams 10.00 sv. pusei metų — 5 sv., dolerio kraštuose — 20.00 dol. metams; Vokietijoje — DM 45. Vienojo skilto įdėto skelbimo kaina 3.00 sv. už colį. Didėsni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštį kieno nors spausdinamų.

Jų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taisy ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

LIETUVOS GENERALINIO KONSULATO TORONTE PAREISKIMAS

Ryšium su Sovietų Sąjungos šios liepos 1 d. pilietybę ir pasirodžiusiu mūsų spaudoje siūlymu užsienio Lietuviam kreiptis į sovietines įstaigas išsiaiškinti, ar jie laikomi Sovietų piliečiais ir, teigiamu atveju, prašyti Aukščiausio Sovietų Prezidiumą atpalaiduoti juos nuo sovietinės pilietybės, sumokant 500 rublių, tenka pareikšti štai ką:

Tiems lietuviams, kurie įgydami Kanados pilietybę bei prisiekdami, atsisakė nuo iki tol turėtos pilietybės ir čia gimusiems jaunuimui nedera, kaip teisiškai tebesant vien Kanados piliečiams, kreiptis į sovietines įstaigas teirautis, ar jie laikomi ir Sovietų piliečiais.

Užuo pareiškus principinį protestą prieš šį priverstinį „ipilietinimą“, toks kreipimasis arba pinigine duokle paremtas ir žinių apie besiteiraujančių suteiktas prašymas yra ne vietoj ypač dėl to, kad Kanada (taip pat Amerika ir Anglija) nepripažįsta dvigubos pilietybės ir

kad Kanados, JAV-bių ir kitų šalių vyriausybės dar nėra viešai pareiškusios savo galutinio nusistatymo dėl šio įstatymo.

Be to, reikia turėti galvoje ir tai, jog šis totalitarinės valdžios išleistas įstatymas, pažeidžiantis Vakarų pasaulio laisvojo žmogaus teises ir tarptautinės moralės principus, yra pagrįstas Maskvos politinės hegemonijos siekais: — prisirišti pavaldinys saitsai milijonus žmonių.

Norintim vikti į Sovietų Sąjungą partitina pasiskaityti Užsienų reikalų ministerijos pasų skyriaus dalinama įspėjimą „Bon voyage, but...“

Savaime aišku, nepriklausomos Lietuvos piliečiams dera visiškai ignoruoti šį okupanto įstatymą, siekiantį užimti ne laisvės kėlą ir laisvame užsienyje gyvenantiems, 1979 liepos 6 d.

Dr. Jonas Zmuidzinaitis

Lietuvos Generalinis Konsulas Kanadoi

D. Britanija

TAUTOS FONDUI AUKOJO

VL Žemaitis — 5 sv.

Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

Londonas

PRIE NEŽINOMO KAREIVIO KAPO

Vienas iš įspūdingiausių įvykių Londono lietuvių gyvenime buvo IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso eiseną ir Nežinomo Kareivio Kapą.

Šiandien iškilus, jau balandžio mėnesį pradėta daryti žygius Vidaus Reikalų Ministerijai gauti leidimą tokiai eisenai organizuoti. Išsiaiškinus IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso tikslus ir siekimus, toks leidimas buvo gautas. Toliau eisenos planavimo procedūra buvo perduota į specialią Policijos Departamentą, kuris tvarko visų rusių ceremoninių iškilimų.

Šis įspūdingas žygis prasidėjo 5.30 val. liepos 14-tą nuo Queen Elizabeth Hall, pačiame Londono centre, per vieną iš žymiausių Temzės upės tiltų (Westminster Bridge) pro Britų Parlamento Rūmus, Whitehall, iki Nežinomo Kareivio Kapo, (Cenotaph).

Priešakyje eisenos buvo nešamas vainikas, toliau sekė Lietuvos ir Anglijos vėliavos, plakatas su užrašu „IV Lithuanian World Youth Congress“, toliau IV PLJK garbės svečiai ir lydimi „Volungės“ grupės mergaičių, lietuviai ir oficialūs IV PLJK atstovai su savo atstovaujamų kraštų vėliavomis, kurių buvo 13.

Vainikas, vėliavos ir plakatas buvo nešamas tautiniais rūbais apsirengusių IV PLJK dalyvių ir tautinių šokių grupės „Lietuva“ atstovų, „Volungės“ grupė lydėjo eiseną tap pat apsirengusi tautiniais rūbais.

Pastiekus Nežinomo Kareivio Kapą (Cenotaph), iš abiejų gatvės galų visas judėjimas buvo sustabdytas, Eisenos dalyviai apsupo Nežinomo kareivio paminklą iš visų pusių.

Oficialią vainiko padėjimo ceremonijos dalį pravedė Z. Juras, prėždamas, kad šiandien, čia Didžiosios Britanijos sostinėje, Londone, prisimename žuvusius ir už Lietuvos Laisvę, pakvietę dalyvių sugiedoti „Marija Marija“ ir šį įspūdingą, didingą ir rimtą IV PLJK programos dalis buvo užbaigta giedant Lietuvos himną.

(Z.J.)

LIETUVISKOS PAMALDOS

NOTTINGHAME — liepos 29 d. Židinyje 11.15 val.

LEICESTERYJE — liepos 29 d. 14 val. Mere Rd.

HUDDERSFIELDE — liepos 29 d., 1 val. p. p. šv. Juozapo bažn.

BRADFORD — rugpjūčio 5 d., 12.30 val. Manchesteryje — liepos 29 d., 12.30 val., St. Chad's bažn.

NOTTINGHAME — rugpjūčio 5 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

STOKE-ON-TRENTE — rugpjūčio 5 d., 14.30 val., St. Wulstan's.

NOTTINGHAME — rugpjūčio 12 d., 11.15 val., Židinyje. Pamaldas laikio kun. dr. J. Sakavičius, MIC. Išpažintys prieš Mišias.

NOTTINGHAME — rugpjūčio 19 d., 11.15 val., Židinyje. Pamaldas laikio kun. A. Geryba. Išpažintys prieš Mišias.

EISMO NELAIME

West Middlesex ligoninėje sveiksta Shirley Plepytė (iš Čikagos) ir Kęstutis Ambotas (iš Berton Harbor), kurie liepos 11 buvo motociklo sužeisti. Abu turi lūžusių kaulų. Jiems sveikti lengviau, nes stovykloje yra Dana Plepytė, Shirley sesuo, ir draugu. Visa stovykla liepos 12 pasirašė didžiulį sveikinimą, ponai Plepia atsiuntė gėlių. Pagal naujausias žinias po 2-3 savaitių jie galės grįžti namo į JAV.

IV PLJ Kongresui išsikėlus į Vokietiją, londoniškiai lietuviai gal galėtų palankyti sužeistuosius per tas tris savaites toje West Middlesex ligoninėje.

PATIKSLINIMAS

Mus prašo patikslinti, kad tiek šeštadienio didžiajam koncerte (VII.14) tiek sekmadienio (VII.15) Mišiose dalyvavo, atstovaudamas kardinolą Humes, Westminsterio katalikų katedros vice-administratorių Patrick O'Donoghue (ag)

CHORAS PAGERBĖ

Londono lietuvių bažnyčios choras, vadovaujamas J. Černio ir Vinco O'Brien, surengė neformalią ir draugišką pagerbimą kompozitoriui St. Gailevičiui parapijos klube tuoj po Mišių. Jis su žmona atostogauja Londone, atvykę iš Kanados, ir buvo davęs vieną koncertą čia. Parinktų vaišių stalą parengė V. Jurienė su „dailnavietėm“.

PRIEMIMAS LIETUVIŲ NAMUOSE

Sekmadienį, liepos 15, apie 17 val. Lietuvių Namuose susirinko Didž. Britanijos lietuviai ir kvieisti svečiai — atstovai. DB Lietuvių Sąjungos pirmininkas Juras Alkis pravedė sveikinimus, kurių buvo nemažai.

Lietuvos Atstovas p. V. Elalickas džiaugėsi kongresu ir dėkojo visiems, jį ruošusiems. Vakarų Europos lietuvių vyskupas Antanas Deksnys gerėjosi ryšiais tarp kraštų. Šią temą visi kalbėtojai pabrėžė.

PLB pirmininkas V. Kamantas kvietė PLJS pirmininkę Juozapavičiūtę pirmuosius du kalbėtojus apdovanoti kongreso ženkleliais. PLJK pirmininkas Andrius Šmitas įteikė PLJK padėkos lapus DBLS pirmininkui, pagelbinio komiteto pirmininkui p. Bajorinui, tūkstantininkui p. Liūdžiui. Knyga „Algimantas“ gavo Lietuvių Namų Bendrovės pirmininkas Z. Juras.

Už priėmimą ir globą dėkojo „Gintaro“ vadovė Rasa Lukoševičiūtė, įteikdama ryšiams surišti juostą Aleksui Vilčinskui ir lietuvišką lėlę PLJS pirmininkėi.

„Volungės“ vadovė Dalia Viskontienė džiaugėsi dėsniu ir gražiais atsiliepimais apie koncertą. Priėmimo dalyvavo PLJS

PADEKA

J. E. VYSK. A. DEKSNIUI

broliams kunigams J. Kuzmickui, V. Kamačiui, S. Matuliui, J. Sakavičiui, Lietuvių Sodybai, Nottinghamo Katedrai, brangiems Nottinghamo, Bradfordo ir šių miestų apylinkių lietuviams už meilę perplūdę mano 25 metų Kunigystės sukakties prisiminimą Su nuoširdumu ir malda dėkoju Kun. A. Geryba

Iki malonaus pasimatymo penktame Jaunimo Kongrese!

valdybos trys narės, PLJEI valdybos penki nariai.

PLJK pirmininkas Andrius Šmitas tikisi, kad ryšiai tarp Anglijos ir Vokietijos lietuvių vis stiprės, o Aleksas Vilčinskis sakė, kad stovyklos vyksta gerai. Per vasarą svečiai ir šeimnininkai turėjo progos pasikalbėti, o jaunimas — padainuoti.

Šiame priėmimo dalyvavo ir abu Kongreso didžiojo koncerto solistai — Raminta Lampsatytė ir Petras Odinis.

(iš d.a.)

LIETUVIŲ NAMUOSE LANKESI

Vytautas Kamantas, PLB centro valdybos pirmininkas, atvyko iš Čikagos, aplankė Jaunimo Kongresą, važiuos į Studijų Savaitę Belgijoje.

Romas Sakadolskis PLB vice pirmininkas, per Londoną vyks į Studijų Savaitę. Jonas Simonavičius PLB Kanados Krašto valdybos pirmininkas, iš Kanados per Londoną keliauja į Belgiją.

Petras Bernotas iš Čikagos, vežasi du filmus: „Pabaltijo Tragedija“ ir „Velnio nuotaka“ į V. Vokietiją. Iš ten grįš dar į Londoną.

Kun. K. Bučmyns O.F.M. iš New Yorko, „Darbininko“ redaktorius, dalyvavo Kongrese.

Dek. kun. V. Sarka iš Hamburgo, atvykęs dalyvauti Vyskupo Mišiose Londone.

Kun. A. Saulaitis, S.J. iš Čikagos, vienas iš Kongreso stovyklos nuolatinių vadovų.

Antanas Karuža, lietuvių visuomenės veikėjas iš Los Angeles, atvyko Kongreso metu patostogauti Lietuvių Sodyboje.

A. A. — PRANAS DUOBA

Baigiant laužyti šio laikraščio paskutinį puslapį, gauta liūdina žinia, kad pirmadienio rytą (VII. 23 d.) mirė Pranas Duoba, gyvenęs Londone, Lietuvių Namuose.

Jis buvo aktyvus veikėjas lietuvių visuomeniniame gyvenime Londone.

Gedulingos pamaldos bus Lietuvių bažnyčioje penktadienį (VII. 27 d.) 9.30 val. rytą. Laidotuvės — tuoj po pamaldų (St. Patrick's kapinėse, lietuvių skyrėje).

Bradfordas

SUSIRINKIMAS

Šių metų liepos 29-tą dieną, 14.30 val. šaukiamas pusmetinis Vyties narių susirinkimas.

Prašome visus narius dalyvauti. Nesusidarius kvorumui, susirinkimas atidedamas viena valanda.

Skyriaus Valdyba, (S. Grybas)

Nottinghamas

I DIDŽIAJĄ ISVYKA!

„Šaltinio“ ir Židinio ruošiamą išvyką į Prancūzijos šventoves ir įžymybes prasišė rugpjūčio 12 d., 9.30 val. nuo Westminsterio katalikų katedros Londone. Vykisime per Petro Bulaičio agentūrą patogiu autobusu. Apsuksime visą Prancūziją.

Visais reikalais kreiptis į išvykos vadovą kun. Matulį, 16 Hound Rd., West Eridgford, Nottingham NG2 6AH. Telef. 0602-865738.

Stoke-on-Trent

LIETUVIO LAISKAS „EVENING SENTINEL“

Stoke-on-Trent laikraštis „Evening Sentinel“ (birž. 26) išspausdino Viktoro Andruškevičiaus ilgą laišką. V. Andruškevičius pabrėžia priežastis, kurios privertė tiek daug lietuvių nenoromis aplėsti savo tėvynę, aprašo sunkias egzodo dienas ir padėkoja britams už pagalbą prigludimui.

Dabar vietnamiečių pabėgėlių priėmimas eina daug lengvesnis ir šiltesnis.

Belgija

26-JI EUROPOS LIETUVISKŲJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Šis tradicinis Europos lietuvių susibūrimas vyksta šiais metais Belgijoje Louvain-la-Neuve universiteto miestelyje, kur susirinko virš 80 dalyvių iš įvairių Europos kraštų, o taip pat ir iš Amerikos kontinento.

Prasidėjo liepos 20 ir baigsis liepos 27 dieną.

PLB VADOVŲ SUVAŽIAVIMAS

PLB valdybos iniciatyva buvo suauktas Europos Bendruomenių Pirmininkų suvažiavimas Belgijoje, tame pačiame Louvain-la-Neuve universitete, kurį pravedė pats PLB pirm. V. Kamantas.

Šių pasitarimų išvadoje buvo prieita

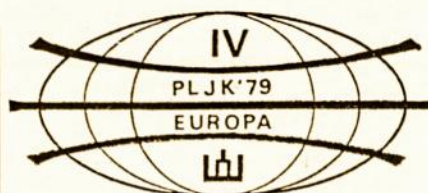
BRADFORDO UNIVERSITETAS

išleido dr. A. Štromo 20 psl. knygutę anglų kalba.

Who are the Soviet Dissidents?

Kaina 60 penų.

Užsakymus siųsti prašoma P. van den Dungen, School of Peace Studies, University of Bradford, Bradford, BD7 1DP.

KALBAME LIETUVISKAI

Keturių straipsnelių ciklas būdingai pa-vaizduoja lietuvių kalbos vietą IV PLJ Kongrese ir jo stovykloje. Ties straipsneliai buvo tilpę stovyklos laikraštyje „DRAUGYSTĖS AUDINYS“, kuriuos mielai perspausdiname mūsų skaitytojų maloniam dėmesui.

KAS MES ESAME?

IŠ DRAUGYSTĖS AUDINYS

Nors ne visi stovyklautojai užpildė registracijos anketas stovyklai, iš 386 anketų galime susidaryti vaizdą apie JK stovyklos dalyvius.

Visų pirma, 36% užsiregistravusių yra vyrai, 64% moterys. Amžiaus ribos nuo 14 metų (viena stovyklautoja iš Kolumbijos) ir 34 metai (3 asmenys), neskaityt kelių vyresnių vadovybių ar talkojo.

Amžiaus vidurkis yra 20,5 metai — pusė vyresnių ir pusė jaunesnių. Daugiausia yra 19 metų, tada 18, 20, vienodai 22 ir 23 m.

Anketoje buvo klausimas apie kalbos mokėjimą. Beveik visi, nežiūrė iš koio krašto būtų, moka lietuviškai, nors ir kai kuriuose kraštuose nėra lietuviškų mokyklų arba net didesnių kolonijų. Apie 10 stovyklautojų pradės išmokti lietuviškai stovykloje, o apie 40 patobulins savo žinymą (pažymėjo: nemoku — 10, silpnai — 41).

Kitų kalbų mokama dešimt:

Anglų gerai — 53 (neskaitant Kanados ir JAV), silpnai — 33.

Ispanų gerai — 31, silpnai — 62.

Vokiečių gerai — 31, silpnai — 117.

Prancūzų gerai — 42, silpnai — 128.

Portugalų gerai — 13, silpnai — 10.

Lotynų gerai — 1, silpnai — 10.

Rusų gerai — 9, silpnai — 14.

Lenkų gerai ir silpnai po 1.

Italų silpnai — 2.

Svedų gerai — 4, silpnai — 3.

Suvedus vidurki, kiekvienas stovyklautojas moka dvi kalbas gerai ir dar trečią kalbą silpnai, netobulai; arba, kiekvienas moka 2,5 kalbas.

kun. A. Saulaitis, SJ

prie bendro nusistatymo ruošti panašius posėdžius kasmet, o taip pat plėsti vis glaudesnę bendravimą tarp Europos kraštų.

DBLS atstovavo jos pirm. J. Alkis ir valdybos narys Rimantas Šova.

Prancūzija

EUROPEJINIO SAJUDŽIO POSĖDŽIAI

Inž. A. Venskus — Europiejinio Sąjūdžio Lietuvių Komiteto gen. sekretorius, š.m. gegužės mėn. 8 d. dalyvavo Hagėje (Olandijoje) šio Sąjūdžio Vyriausio Komiteto posėdyje. Po šių posėdžių S.S. Vyriausio Komiteto nariai buvo pakviesti kaip garbės svečiai dalyvauti V. Europos savivaldybių kongrese, kurį atidarė Olandijos karalienė Julijona.

Birželio mėn. 8-9 d.d. A. Venskus dalyvavo Europiejinio Sąjūdžio Tarybos ir Vyriausio Komiteto posėdyje Paryžiuje, kurioje vyko Prancūzijos Seimo Rūmuose.

Visuose šiuose posėdžiuose svarstyti naujo Europos parlamento klausimai ir Europos kraštų konkreti akcija šioje institucijoje.

(E.S. Lietuvių K-teto Informacija)

Šveicarija

PROF. J. ERETO KNYGOS II LAIDA

PROF. DR. JUOZO ERETO pernai metais parašyta knyga „ZVLIGSNIS I LAIKĄ“ (Blick in die Zeit) susilaukė antros pataisytos ir išplėtos laidos. Studijoje autorius sprendžia pasaulinės politikos ir ypač didžiųjų valstybių bendravimo problemas. Veikalas susilaukė didelio dėmesio ir buvo greitai parduotas.

ANTROJI LAIDA

Dr. Jono Basanavičiaus knygelės „Dėliai Vasario 16 d. 1918 m. Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo“ išleista antroji laida su iliustracijomis, 32 psl. Kaina su persiuntimu — 1 sv.

Dar galima gauti: „Nida“, 2 Ladbroke Gardens, London W11, 2PT.

Emilija Sakadolskienė

LIETUVIŲ KALBOS BŪRELIS

Lietuvių kalbos mokėjimas ir vartojimas jaunimo tarpe smarkiai mažta ir nyksta. Tai aiškiai parodė dr. Rimas Petrauskas paskutiniame studijinės anketos duomenų pristatyme. Tad labai tikslu, kad čia stovykloje planuojama kreipti dėmesį į lietuvių kalbos tobulinimą.

Kalbos užsiėmimo būrelio dalyviai bus skirstomi į dvi pagrindines grupes. Pirmoji, silpniau mokanti lietuviškai, susipažins su lietuvių kalbos reikšme, svarba, išmoks pagrindinius išsireiškimus ir panašiai.

Antroji grupė kreips dėmesį į žodyno turtingumą. Didelė dalis darbo bus nukreipta ir į kitus stovyklautojus. Būrelio dalyviai ruoš kalbos skyrių laikraštėliui ir radijo valandėlei, pateiks trumpus pranešimus prie vėliavų, tvarkys IV PLJK stovyklos KALBOS PATARNAVIMO BIURĄ (IV PLJK-S-KPB) ir apamai rūpintis kalbos propagavimu ir populiarinimu.

LIETUVIŲ KALBOS REIKALAI

BUVO TOKS SKELBIMAS

IV LJ Kongreso laikraštyje Draugystės Audinys

Nuo ketvirtadienio vakaro IV PLJK stovykloje veikia

KALBOS PATARNAVIMO BIURAS

--- jei trūksta lietuviško žodžio,
--- jei kirtis nekrenta ten, kur reikia,
--- jei nesuprantai, ką tau kaimynas (-ė) pašnibždėjo...

... Jums į talką atskubės kalbos užsiėmimo būrelis —

KALBOS PATARNAVIMO BIURAS

Prašom kreiptis raštu, Savo pageidavimus palikite stovyklos raštinėje, o mes ko greičiausiai atsakysime. Už patarnavimą nereikalaujama mokesčio !!!

LIETUVIŲ KALBOS BŪRELIAI

Kalbos reikalais susidomėję stovyklautojai gali dalyvauti lietuvių kalbos būreliuose. Veikia dvi grupės: pažengusiųjų ir pradedančiųjų.

Lietuviškai mokančiųjų būrelį moko EMILIJĄ SAKADOLSKIENĘ, viena iš Lituanistikos seminaro jaunimui organizatorių JAV-se ir lietuvių kalbos dėstytoja Čikagos universitete.

Mažai lietuviškai mokantys ketvirtadienį pasidalino į du skyrius. Prancūziškai kalbančius lietuvių kalbos moko SNAIGĖ ŠILKIENĖ, o angliškai — kun. ANTANAS SAULAITIS. Dauguma būrelių narių lietuviškai suprantą, todėl juose kalbos mokoma pilniais sakiniais, paaiškinant naujus žodžius, o apie lietuvių kultūrą išsamiau pasišnekama krašto kalba.

Gali būti, kad prieš stovyklos pabaigą šiems dviems būreliams bus surengtas konkursas.

Vokietija

(tęsinys)

MIRĖ ALBERTAS BANSLEBEN

1958 m. visa šeima atvyko antrą kartą į Vokietiją ir gyveno įvairiose stovyklose, kol pagaliau pastoviai įsikūrė savo puikiam name Erlensee - Langendiebach. Iki pnsijos jis dirbo gumos fabrike Ha. nau mieste.